

Έκφραση Δυσπροσαρμοστικών Συμπεριφορών μέσω του Διαδικτύου

Χριστιανόπουλος Κρίτων

Τέως Διευθυντής Παιδοψυχιατρικής Κλινικής Ιπποκράτειο Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης

Αντιπρόεδρος Ελληνικής Εταιρείας Μελέτης της Διαταραχής Εθισμού στο Διαδίκτυο

Στη μεγάλη εξάπλωση των νέων τεχνολογιών στη σύγχρονη εποχή, κυρίαρχη είναι η θέση που κατέχει το Διαδίκτυο. Η συνεχώς αυξανόμενη χρήση των Ηλεκτρονικών Υπολογιστών και του Διαδικτύου, ως μέσο επικοινωνίας, άντλησης πληροφοριών και ψυχαγωγίας, συντέινει αφενός στην εξοικείωση με τις νέες τεχνολογίες, παράλληλα όμως, ενοχοποιήθηκε ότι διάφορες λειτουργίες του μπορούν να χρησιμοποιηθούν καταχρηστικά.

Η πορνογραφία είναι το συχνότερα αναζητούμενο θέμα στο Διαδίκτυο όπου ένας στους πέντε υπερβολικούς χρήστες συμμετέχει σε κάποια μορφή σεξουαλικής δραστηριότητας. Σχεδόν το 20% των χρηστών του Διαδικτύου το χρησιμοποιούσαν για σεξουαλική διέγερση (Pratarelli et al. 1999). Ποικίλες πορνογραφικές δραστηριότητες μπορούν να πραγματοποιηθούν μέσω του Διαδικτύου.

Τα άτομα μπορεί να αναζητούν πορνογραφικές ιστοσελίδες, να αγοράζουν ή να πωλούν σεξουαλικά εμπορεύματα, να παραγγέλνουν από εικονικά sex shop, να βρίσκουν σεξοθεραπευτές, συνοδούς, πόρνες, άτομα απελευθερωμένα στο σεξ, και άλλα είδη υλικών με σκοπό τον αυνανισμό. Η «διαδικτυακή πορνογραφία» είναι νόμιμη, εύκολα διαθέσιμη στο σπίτι ή στο γραφείο οποιουδήποτε, ανέξοδη (σε αντίθεση με τις πόρνες ή το τηλεφωνικό

σεξ), ασφαλής από σωματική βλάβη ή αφροδίσια νοσήματα και είναι ιδανική για απόκρυψη μιας δραστηριότητας από το σύντροφο κάποιου.

Οι διαδικτυακές σχέσεις περιλαμβάνουν άτομα έγγαμα ή άγαμα που δημιουργούν ερωτικές σχέσεις μέσω Διαδικτύου, οι οποίες μπορεί να εξελιχθούν ή όχι σε πραγματικές σχέσεις. Ο χρήστης μπορεί να συνεχίσει όσες από αυτές τις σχέσεις επιθυμεί με σχετική ασφάλεια και ταυτόχρονα χωρίς να φεύγει από το σπίτι ή το γραφείο του. Οι αθώες αρχικά σχέσεις που δημιουργούνται στα chat rooms (αίθουσες συνομιλίας) μπορεί να μετατραπούν σε μια εξελισσόμενη με έντονο αμοιβαίο ερωτικό διάλογο (διαδικτυακό σεξ) με φαντασιώσεις βάση κειμένου.

Ο αυνανισμός μπορεί συχνά να συνοδεύει αυτές τις φαντασιώσεις. Για ομάδες ατόμων στερούμενων κάποιων πολιτικών δικαιωμάτων, όπως είναι οι ομοφυλόφιλοι, το Διαδίκτυο μπορεί να είναι ένα τρομερό πλεονέκτημα (Griffiths, 2001). Τρεις τύποι διαδικτυακών σχέσεων πραγματοποιούνται: εκείνες στις οποίες οι άνθρωποι δεν συναντιούνται ποτέ, εκείνες που αναπτύσσονται στο Διαδίκτυο αλλά με την επιθυμία γνωριμίας και στην πραγματική ζωή, και εκείνες όπου οι άνθρωποι συναντιούνται στην πραγματική ζωή αλλά διατηρούν μια σχέση μέσω του Διαδικτύου.

Η διαδικτυακή παρενόχληση μπορεί να περιγραφεί σε σχέση με συμπεριφορές, όπως είναι η online σεξουαλική παρενόχληση και η παιδοφιλία. Σύμφωνα με τον Griffiths, η πρώτη μπορεί να περιλαμβάνει συμπεριφορές, όπως είναι η αζήτητη αποστολή πορνογραφικού ή απεχθούς υλικού σε κάποιον (από άτομα ή ομάδες), ή η γνωστοποίηση της ηλεκτρονικής διεύθυνσης κάποιου σε άλλους που συμμετέχουν σε ομάδες του δικτύου (εκκεντρικής συμπεριφοράς) για να πολιορκηθούν με ανεπιθύμητες επαφές.

Η δεύτερη αναφέρεται σε όσους χειρίζονται άλλους εξαπατώντας τους, με απώτερο σκοπό να προκαλέσουν συνάντηση στην πραγματική ζωή. Οι Young et al. (1999) υπογραμμίζουν ότι η πράξη της παιδοφιλίας δεν απαιτεί σωματική παρενόχληση, αλλά υπάρχει και όταν καλλιεργούνται έντονες επαναλαμβανόμενες σεξουαλικές φαντασιώσεις για παιδιά. Περιγράφει τακτικές παιδεραστίας που χρησιμοποιούν οι παιδεραστές, όπως όταν προ-

σποιοούνται ότι είναι κάποιο άλλο παιδί ή προσποιοούνται ότι είναι ένας στοργικός ενήλικας φίλος με διαφορετικό τρόπο από εκείνον με τον οποίο αντιλαμβάνονται τους γονείς τους. Μια οργάνωση που ονομάζεται “CyberAngels”, παράρτημα της οργάνωσης Guardian Angels (μιας ανεπίσημης πολιτικής οργάνωσης), ιδρύθηκε το 1995 για να συμβάλλει στην προστασία των θυμάτων της διαδικτυακής παρενόχλησης.

Τέλος ο εθισμός στο διαδίκτυο αποτελεί μια εξίσου προβληματική συμπεριφορά που αφορά όλες τις ηλικιακές ομάδες, αλλά με ιδιαίτερα μεγάλη εξάπλωση μεταξύ των εφήβων. Πρόσφατα ερευνητικά δεδομένα από την Ελλάδα δείχνουν πως 8.2% των εφήβων που χρησιμοποιούν το διαδίκτυο εθίζονται, ποσοστό που είναι σημαντικά υψηλότερο από αντίστοιχο της Νορβηγίας ή της Ν. Κορέας (Siomos et al 2008).

Επίσης άτομα εξοικειωμένα σε μικρότερη ηλικία με την χρήση Η/Υ σημειώνουν υψηλότερες τιμές στους δείκτες εξάρτησης από αυτούς. Το δεδομένο ότι ο ψηφιακός αλφαριθμητισμός των παιδιών στην Ελλάδα ξεκίνησε στο μεγαλύτερο ποσοστό μέσα από την εμπειρική ενασχόληση και όχι ως αποτέλεσμα συντονισμένης μαθησιακής διαδικασίας, ίσως αποτελεί την εξήγηση αυτού του ευρήματος (Σιώμος και συν. 2008).

Δεν μπορεί παρά να τονιστεί λοιπόν η σημασία της έγκαιρης εισαγωγής των Η/Υ στη μαθησιακή διαδικασία ώστε η γνωριμία με τις νέες τεχνολογίες να γίνεται σε ένα ελεγχόμενο περιβάλλον με ισορροπημένη παρουσίαση και έγκαιρη ανίχνευση παθολογικών σημείων και συμπτωμάτων.

Στο Ιπποκράτειο Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης και την Παιδοψυχιατρική Κλινική, ξεκίνησε από 18-9-2008 η λειτουργία του πρώτου στην Ελλάδα Ψυχιατρικού ιατρείου παιδιών και εφήβων για την αντιμετώπιση του εθισμού στους Ηλεκτρονικούς Υπολογιστές και το Διαδίκτυο. Το ειδικό ιατρείο που είναι ένα από τα τρία που υπάρχουν αυτή τη στιγμή στην Ευρώπη, δημιουργήθηκε για να καλύψει το κενό σε εξειδικευμένες υπηρεσίες ψυχικής υγείας που υπάρχει στην Ελλάδα και στελεχώνεται από διεπιστημονική ομάδα επαγγελματιών ψυχικής υγείας διαφορετικών ειδικοτήτων. Το τηλέφωνο επικοινωνίας με το ειδικό ιατρείο είναι το 2313312421.